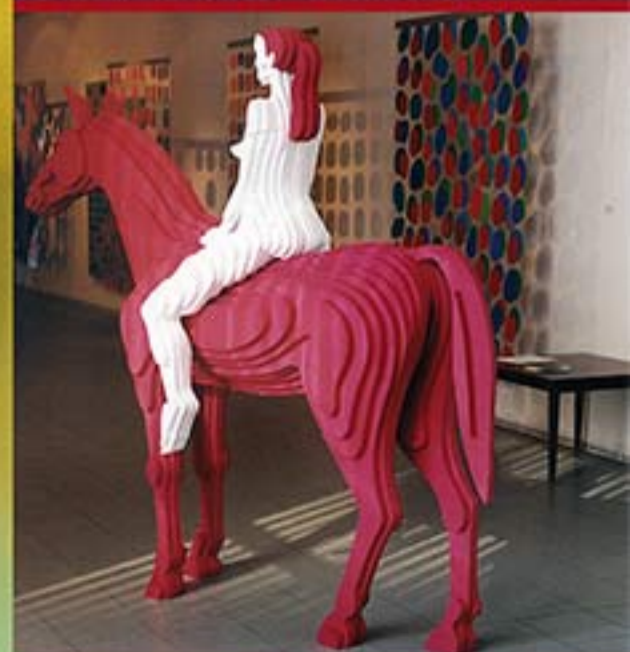
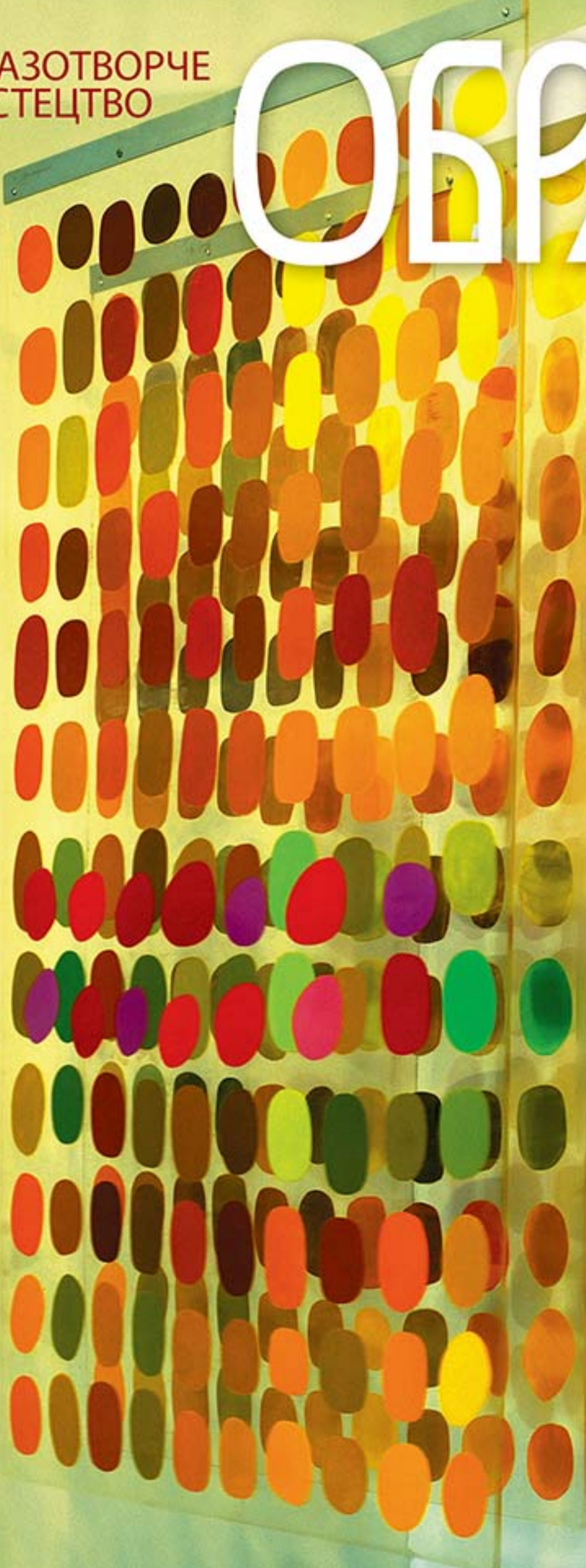

ОБРАЗОТВОРЧЕ
МИСТЕЦТВО

ОБРА17.М

#1 / 2012

SOME TIME LATER: «РЕФЕРЕНТНА КОЛОРИСТИКА» 10 РОКІВ ПОТОМУ

Іва Павельчук
на виставці
«Фото і дизайн», 2011
Фото

У листопаді 2011 р. в Центрі сучасного мистецтва «М 17» відбулася чергова 20-та виставка Аукційного дому «Золотий перетин» – «Дизайн і фото». Серед бездоганних за смаком фотографій, виконаних за останнім словом техніки, та вишуканих і фабрично створених об'єктів сучасного українського дизайну, увагу неочікувано привернула рукотворна інсталяція із плексигласу «Je t'aime» (2000) київської художниці Іви Павельчук, що, як з'ясувалося у розмові з авторкою, мала давню історію походження.

Десять років тому, наприкінці лютого 2001 р., в залах Спілки художників було представлено проект «Генеалогія Кольору» Іви Павельчук, де вперше експонувалися двометрові палітри художниці, які вона презентувала як самодостатній мистецький акт, назвавши його «Референтна Колористика». Ідея про різнокольорові «картини» без підрамника, полотна і тла, де колір існував би вільно у просторі без усіляких обмежень «матеріального» відтворення, виникла у І. Павельчук 1986 р., коли вона почала працювати на кіностудії анімаційних фільмів. Різнокольорові мультиплікаційні «фази» на целулоїді, виконані надзвичайно яскравими флюоресцентними мультифарбами того часу, надихнули 18-річну І. Павельчук на створення твору, «не обмеженого» площиною існування. Але можливість замінити маленький за розміром і тендітний целулоїд на великий і міцний плексиглас, а крихкі мультифарби на стійкі, не менш яскраві емалі виникла тільки 2000 р., коли мрія була остаточно втілена в життя. У цьому ж році І. Павельчук взяла участь у конкурсній програмі проектів ЦБХ у Москві та як грант виграла експозиційну площу в Манежі для власної безкоштовної експозиції, що відбулася під час проведення Московського салону у березні 2001 р. Доброзичливі відгуки московської преси спонукали художницю взяти участь у наступних міжнародних конкурсах. У березні 2004 р. декларація «Референтної Колористики» виграла стипендію Міністра культури Польщі, і твори І. Павельчук перемістилися до Варшави. У вересні наступного, 2005-го, року за підтримки тогочасного посла України в Німеччині С. Фареника проект І. Павельчук було перевезено до Берліна, де він експонувався у приміщенні українського посольства. 2007-го І. Павельчук вирішила зробити щось соціально корисне і впровадила власну методику навчання, що базувалася на підставі вправ «Референтної Колористики», до навчальної програми з кольорознавства, яку художниця викладала у КДІПМІД ім. М. Бойчука до 2011 р.

Палітра, де колірні відтінки були позбавлені будь-яких додаткових тлумачень, становила, на думку художниці, найперший вияв

абстракції, якою займалася І. Павельчук. Але палітра у практиці більшості мистців – це тільки посередня фаза творчості, допоміжний процес, а абстрактний твір є свідомим вибором, результатом творчих переконань. Отже, проблема співвідношення духовних перецінок вартостей і формальних технологій відтворення так захопила увагу І. Павельчук, що, намагаючись досягнути, принаймні для себе, процеси відповідностей між змінами творчих парадигм та колірними методами відтворення, художниця збирала багатий матеріал щодо світової та української абстракції і 2010 р. захистила дисертацію на цю тему. Як бачимо, похідні рецидиви «Референтної Колористики» заповнили творче буття художниці останнього десятиріччя.

Хоча формально І. Павельчук як художниця більше не створювала зразків на плексигласі, її творча енергія була сконцентрована на проблемах колориту, палітр, практики й теорії кольору, який мисткиня бажала досягнути в усьому розмаїтті.

Наведемо фрагмент авторського тексту І. Павельчук, надрукованого у першому номері часопису «Українська культура» за 2002 р.: «Референтна Колористика – та, що передає інформацію кольором, феноменологічний кольоропис, що виокремлює сутність явища поза кордонами його матеріального буття. «Референтна Колористика»

уособлює символізм, виходячи з духовної еманції Кольору і його об'єктивних оптичних властивостей. У референтному малярстві колірний субстрат отримує власну форму буття, ніби індивід з особистими пристрастями, вадами і характером. В такій ситуації художник «використовується» як реалізатор бажань Кольору і його долі. Міфологія легенд про Колір виходить виключно із природних властивостей матеріалу і передає духовний стан фарби, а не пошук фізичної краси оп-арту. Назви творів – «І Фіолетовий був Червоним», «Час, коли від Червоного залишилася тільки назва – забутий усіма Фіолетовий», «Етнічна батьківщина Жовтого», «Якщо

Жовтий залишить свою Жовту батьківщину і поїде до Блакитної країни», «Туга Червоного за Яскраво-Блакитним» метафорично засвідчують аніматизм та перевтілення Кольору в одухотворену істоту. Традиційні, але актуальні проблеми сучасності (еміграція, кохання, доля, смерть) інтерпретуються через нетрадиційне ставлення до можливостей фарби».

Отже, твори І.Павельчук, що на початку 2000-х могли сприйматися черговим «експрес-шоу» українського contemporary art, виявили несучасно мінливу живучість та фундаментальність креативного усвідомлення.

Матеріал підготувала Ольга Собкович

ІВА ПАВЕЛЬЧУК
Палітра Червоного, 1994
Целулоїд

ІВА ПАВЕЛЬЧУК
Je t'aime, 2000
Плексиглас, емаль

